

privilegiu — provocară lupta de 3 secole a papismului contra cesarismului. Căci nu numai că imperații erau superiori orașului Roma cu dreptul de supraveghiere și conducere a alegerii papali, și aprobarea nouale sului papă; ei pretindau și eserecituau faptice un anumit drept de controlă față de papi. (P. e. Sinodul din biserica s. Petru 6 Noemb. 963, în care papa Ioan XII. pentru crime impudente a fost depus prin Otto I. denumirea papilor prin Otto II. și III. sinodul din Sutri (1046) și pozițiunea lui Henric III. față de papismul timpului său.) Dieta guvernă atât țera cât și biserica. ¹⁾

Lupta cea mare între papism și cesarism se ține de istoria universală. Aci avem numai a demonstra momentele principale ale dezvoltării papismului.

Imperiul lui Carol cel mare a fost numai ca o profetisare a unui viitoriu ulterior. Cu căderea monarhiei carolingice până la încoronarea de împărat a lui Otto I (962) urmară numai caricăturile italiene și vest-france a cesarismului. Din luptele interne a imperiului vestfranc în secl. IX. purcesă acea condică de legi în parte false decretale, — cunoscute sub numele *drecretale pseudoisidorice* ²⁾, — compuse probabil în sferile arhiepiscopului Ebbo din Rheims, între 847 și 853, — prin care se înfățișă prima codificațiune a noielor nesuințe papale dreptă basă ulterioarelor pretensiuni papali. „Absolută nouă nu se cuprinde mult în falsele decretale (a presupușilor papi dela Clement Rom. până la Melchiades 314); dar, ceea ce s'a fost încercat mai mult sub favo-

¹⁾ Dollinger, Das Kaiserthum Karl's. d. gr.

²⁾ Nota. O colecțiune de decretale (orendueli papale, legi bisericesci), cari în manuscrite numeroase, acusi mai multe acusi mai puține — după cum cerea interesul au fost răspândite dela secl. IX. și s'au dovedit în mare parte de false. Însemnătatea lor consistă întru aceea, că ele deveniră temelia formală a dreptului bisericeii evului mediu și basa ierarhiei lui Grigorie VII. — Precuvântarea unui Isidor Mercator [Peccator?], a dată ansă, a-le declara ca unu productă a lui Isidor din Sevilla în Spania, cel mai mare și învățat scriitorul teologic din timpul său, acărui opuri sunt de o valoare permanentă pre lângă toate criticile timpului ulterior. Ele conțin: 1.) O parte preparativă: anume afară de precuvântarea lui Isidor: correspondența între Aurel din Cartagena și Damasus din Roma (neautentică); Ordo de celebrando concilio (după alu patrula sinodul din Toledo), o consemnare a sinodelor; o correspondență între Ieronim și Damasus (neautentică). — 2.) Colecțiune factică, și anume a) așa numitele Canones apastolorum; 60 epistole neautentice a papilor din primii trei secli, dela Clement Rom. până la Melchiades (314); o scrisore „De primitiva ecclesia et synodo Nicaeno și (neautentică) hrisova despre donațiunea lui Constantin; b) după precuvântare, sinodele grece, africane, gallice și spanice până la sinodul din Toledo 658; c) erași după o precuvântare: decretalele dela Sylvestru I. (314—335) până la Grigorie II. [715—731]. — 3.) Capitula Angilramni (Angilr. 791 epp în Metz și arhiepiscopul lui Carol c. mare), — o colecțiune de decretale, cari scutesc pre episcopul de judecata țerei și a sinodului provincială.

Compuse au fost decretalele pseudoisidorice între 847 și 853; la sinodul din Chiersy (857) se face prima amintire de ele. — Roma s'a folosit de ele mai întâi prin Nicola I. 865, carele a cunoscută forte

rulu împrejurărilor său sub asprele contradicțiuni, aceea s'a afirmat aci ca de la sine înțelegătoriu, așa vechiul se pune în formă nouă. ³⁾ — Episcopatul apare în aceste decretale numai ca unu eflux a potestății papale. Sinodele au valoare numai, dacă le convocă papa; conclusele lor numai dacă papa le recunoșce. În papa, ca capul suprem, este concentrată înțregă biserica; el pentru toate casurile este ultima și supremă instanță. „Ce s'ar face, dacă toți papi ar fi pretinsă odată asteliu de privilegii? Se presenta prin acesta ca drepturi și fapte antice, nice aparente, care, de și numai presumptive, totuși de multe ori erau mai puternice ca ideile. Este întemplare numai când o nisuință obscură în cursu de vécure, se exprimă cu resoluțiune și se înfățișă cu aparență unor privilegii de multă în valoare. Dreptă aceea, acesta falsificare deveni în evulu mediu basă și programă a papismului“. [Hase, Polemik, în alt loci].

Dar încă mai erau factorii naționali pre puternici, pentru de a permite esecutarea factică a acestei suveranități romane. Lui Nicola I. (858—867), căruia îi plăcea a-se provoca cu deplină consciință la hrisove mincinoșe, și carele mai înteu le-au dată valoare, esecutându-le în luptele sale contra lui Lothar II, contra lui Hincmar din Rheims etc., urmă Hadrian II, (867—72), carele aprobă cele eluptate de antecesorul său. Și nu numai luptele lui Hincmar din Rheims, pozițiunea bisericeii vest-france la secl. X., sinodul din Rheims în an. 991 pentru înființarea unei bisericeii naționale franceze independen-

bine neautenticitatea lor, dar pe base mincinoșe apă ră autenticitatea lor în certa lui Hincmar din Rheims cu Rothard din Soissons. (Rothard suspendat de metropolitul său Hincmar, apelă la Nicola I. pre basa canonului sardicean — în Franca până aci neaplicată; Nicola cassă suspendarea).

Scopul falsificării de o parte este, a face pre episcopii independenți de poterea lumescă, și ai asigura contra condamnării său depunerii lumesci dreptă ce acusa contra eppului devine aproape imposibilă; în totu timpul și în toate împrejurările eppulii stă în libera voiă a apela la Roma. — Al doilea scop a ficțiunei este concentrarea bisericeii în papism, accentuarea potestății esclusive a papismului acărui infalibilitate se fixă aci.

Asupra originii acestor decretale s'a disputat mult; părerea despre originea lor romană este de presente abandonată. Weizsäcker și Hinschius a demonstrat, că aceea este a-se căuta în imperiul vestfranc, în diecesa din Rheims, și anume între episcopii, cari fiind cu Ebbo din Rheims au voit să aplice aceste principii contra lui Hincmar din Rheims. (Certa în privința apelării la Roma a auctorității sinodelor provinciali; Hincmar cunoscută necesitatea de a apela la Roma ci sinodul provincială a judeca pre episcopul).

Decretalele pseudoisidorice trecură în codică de re de canone și prin aceea în Corpus juris canonici deveniră basă și isvor principală a tuturor ulterioarelor doctrine curialistice și ultramontane. — Neautenticitatea lor este constatăată. [Vedă edițiunea factică de Hinschius, Leipzig 1863; Noorden, Ebb Hincmar u. Pseudoisidorus, Hist. Zeitschrift 1866, Wasserschleben, Beitr. zur Gesch. der falsch. Decretale Bresl. 1844].

³⁾ Hase, Polemik p. 143.

mai multă înțelegere istorică a papismului din secl. X sunt dovezi destule de evidente și eclatante pentru eficacitatea tendințelor bisericesci naționale. Căci ceea ce V. C. Löscher a numit regimul porocratic roman, timpul Pornocrației¹⁾ dela 904—932, nu este altceva, decât nesuința familiilor nobile romane de a forma din papism o potestate națională italiană — o posesiune lăunșă a nobilimei romane. În sensul acesta a guvernatu Teodora cu ambele ale fice și pați, cu fiii și sora, amanții ei; aceasta este însemnătatea luptelor de partide între comiții în Tusculum și Crescentieni, dintre cari cesti din urmă înscenară cele mai sângerose episoade în Roma. Și dela mărtea lui Sylvestru II. († 1003) începându până la Benedict IX. (1003—46), dela mărtea lui Otto III. (1002) până la Henric III., carele alteră drepturile papali prin sinodul din Sutri [1046], — papismul a fost ca și un principat al comiților din Tusculum sub adversitatea pismașă a Crescentienilor²⁾.

Da, bine privită, se află în acestu timp o idee multă mai generală care, de s'ar fi pusă în lucrare, s'ar fi dată întregii biserici din evul mediu cu totul alta formă. Căci Alberich, dela 932—954 cel mai puternic și resolutu conregentu a papilor, n'avea o preocupatiune mai însemnată, decât completa secularizarea a papismului, și aducerea lui în posesiunea familiilor sale. În acestu sensu testă elu potestatea sa fiindu în secl. X Octavianu, un băiatu sceleratu, care la 956 luă numele Ioan XII. se urcă pe scaunul papal. Acesta a consideratu papismul numai ca un principat lumescu; un june de 20 ani a trebuit să se sclavuiască înclinarilor sale profane. Dacă ar fi rămas pe calea croită de tatălu său, s'ar fi sfârșit papismul; și istoria de aci înainte ar. se. nu. ar. fi. un. rege. romanu, și nu mai multu de un papă la Roma. — Dar mai era conștiința creștinătății, și se redică contra flagitiilor lui și scelerităților lui Ioan XII.; și în sensul acesta Otto I prin sinodul din Roma (963, depunerea lui Ioan XII., denumirea lui Leo VIII.) este regeneratoriul papismului.

Preponderanța cesarismului se arată în dreptul aprobare a alegerii papali, care dreptu fără înclinație s'a conferitu atunci lui Otto I. prin roman. În acestu dreptu s'a bătut și Henric III. 1046, când a fost decretat prin Sinodul din Sutri depunerea celor trei contra-pați (Benedict IX., Sylvestru III., Grigore VII.) și denumirea aprăpe arbitrară a papilor dela 1046 din Sutri încoace: Clement II., Damasus II., Leo IX. (1048—54).

Dar lui Henric III., prudentul și puternicul conregentu, în urma la 1056 un copil de 6 ani, Henric IV., și în lumea romană se redică o potestate nouă, care, după Pseudoisidor, o basă nouă religioasă.

¹⁾ Pornocrația, stăpânirea impudică, se numește, după O. Löscher, în istoria papismului periodul primei jumătăți de secl. X., în carele papa numai după nume, dar în faptu guverna prin 2 fimele din partida nobilă tuscică: voluptuoasă și ambițioasă: soția consulului Teofilact, și famoasă sa fiică Marozia. — În secl. III. (904—11) deschise girul. După elu prin favorul marelui a Teodorei se sui pe scaunul lui Petru, Archieppul Ioan de Benevento ca Ioan X. (914—928). Acesta voind a se slibera de la influența femeilor, fu sugrumat în temniță prin Marozia. — În secl. X. fu înțeles de Marozia și a lui Sergiu, ocupă tronul papal ca Ioan XII. (955—963), nepotul lui Marozia, se pusă capătul unei fimești. [Vezi V. C. Löscher, Historie des römischen Kaiserthums].

²⁾ Baxmann, politik d. Päpste von Gregor I. bis Gregor VIII. Leipzig 1868—69.

La însemnătatea ordinului cluniacensilor pentru papismu ne face atenți istoricul Giesebrecht.

Cu influința lui Clugny (una dintre cele mai renumite mănăstiri, fundată la 910 de Vilelm din Aquitania) se contopi acea mișcare mistică-ascetică, care ocupase Italia dela finele secl. X., din carea purceseră un Romavald († 1027) și coloniile eremitice ale Italiei de mijloc și de sus, în care Pataria³⁾ (partida gregoriană, carea formă baza ierarhiei lui Grigore VII și sub influința lui Clugny ninsuiau a frânge independența clerului de Roma a Italiei de sus și Milano, contra căroru biserica ambrosiană își apăra vechile sale libertăți. Giesebrecht, Deutsche, Gesch. Band III p. 1). — patria Italiei superioare își are rădăcina sa în fruntea căreia ca reprezentant caracteristicu stă Petru Damiani. Pre acestu pământu erescu cel mai mare papă a toate timpurile: Grigore VII. (1073—85) carele, ca cardinalu Hildebrand stăpânindu papii dela Leo IX., dădu papismului o formă nouă. Elu eluptă pozițiunea politică independentă față de cesarismu; elu adusă decretul lui Nicolaș II. (1058—61) despre alegerea papei (1059), carele statorni dreptul exclusiv a cardinalilor, lă-ând împăratului numai un dreptu părutu. Grigore VII. a fost acela, carele a plantat în papism ideea stăpânirii universului. Principiul lumescu trebuie se fie vasalul papilor. — Pentru Grigore VII. presbiterismul și auctoritatea preoțescă a fost singură auctoritate aședată de Dzeu pe pământu; iar auctoritatea principilor este numai productul revoltărilor și violențelor omenești⁴⁾. Presbiterismul se concentră în popu, următorul lui Petru; papismul este sora, dela carele auctoritățile lumesce, și cesarismul, primesc numai ca luna lumina lor. — Fundarea monarhiei universale romano-papale, cu formă teocratică, nu numai ierarhică, a fost idealul lui. La falsificări și ficțiuni, în sensul lui Pseudoisidor și a absolutismului papal, lua Grigore și partida sa refugiu fără scrupul. ⁵⁾ Grigore VII. singuru a mai adansu la Pseudoisidorus învătura despre infalibilitatea și sanctitatea personală a papei, precum și dreptul lui de a depune principii și a absolve supușii lor de sub jurământu și fidelitate.

Istoria papismului dela Grigore VII. până la Inocentiu III. și IV. privesce realizarea celor două tendințe, care Grigore VII. le-au anexat la ideile formate de Leo I și Grigore I. concluse de Pseudoisidorus.

Pseudoisidorus tracta numai despre concentrarea întregii biserici în papismu. Grigore VII. adaugă nișuința după: deplina ei independență de stat și auctoritatea lăunșă; a doua învingerea tuturor statelor lumene și a cesarismului și subjugarea acestora papei și bisericei. Pe cea dintâi se radimă introducerea celibatului prin Grigore VII. (non liberari potest ecclesia a servitute laicorum nisi liberentur clerici ab uxoribus, — cuvintele lui Hildebrand) și lupta sa contra simoniei, după ideile lui despre simoniă: primirea și conferirea dignităților bisericesci prin investirea principilor lumene se timbră ca simoniă; jurământul feudal față de principii investitatori, de crimă bisericescă. Certele de 50 ani pentru investitură (dreptul de a ordina episcopi), cari cuprind în sine luptele lui Grigore VII. și a următorilor sei, contra împăraților Henric IV. și V., contra lui Vilelm II. și Hen-

¹⁾ Helfenstein, Gregor's Bestrebungen p. 78.

²⁾ D. Papst u. d. Concil v. Ianus p. 154 n. m.

ric I. din Anglia, se finiră cu abdicarea cesarismului la dreptul maiesticu bisericescu în sensul concordatului din Worms an. 1122 (aprobatu în sinodul lateranu din 1123). Acesta însemnă emanciparea bisericeii de sub cesarismu, statorirea formală a independenței sale.

În realizarea ideii a doua a lui Grigore VII: lupta pentru supremația papismului asupra cesarismului, servescu timpurile dela concordatul din Worms până la Alexandru III. (1159—81), Inocentie III. (1198—1216) și Inocentie IV. (1243—1254), — cesti din urmă cei mai puternici papi a tôte timpurile. Sunt acestea luptele consternătoare a nobililor cesari hohenstaufl (Barbarossa, Henric VI., Filipu din Sacsonia, Fridric II.) înfrângerea cesarismului în lupta duplă: contra puterii bisericeii și în contra Italiei care lupta pentru independența sa, apunerea Hohenstaufilor (1254), — penitența lui Henric II. din Anglia la mormântulu lui Toma Becket (1174) Archieppu din Canterbury; (fîncoă a apêratu și luptatu pentru drepturile papismului a fostu noisū 29 Dec. 1170. la ordinul regelui Henricu II. din Anglia) și jurământulu feudalū, care, nu numai principii mai mici îl depunē papei, dela carele primēu țările loru ca feudu, — fundarea imperiului latin la Constantinopolu 1204. (apus 1261) — aceste ne aratā triumfulu papismului și a bisericeii (catholice) asupra tuturoru poteriloru lumene, și subminareii cesarismului în lume coincide triumfulu ideiloru gregoriane: poziția universală a papismului în lume: „Așa se escā acestu minunatū imperiū-universalū, care se estinde dela Syracus până la Islandiā, dela Ierusalimū până la Iberus.“

În Bonifaciū VIII. (1294—1303) și în învățaturile sale, cari elu le-au validatū în lupta contra lui Filip IV. din Francia, se înfătoșază epilogismulu doctrinei papali, punctulu culminalū a desvoltareii începute în secl. II. Bulla lui Bonifaciū VIII. „Ausculta fili“ din 5 Dec. 1301. cuprinde în formele cele mai aprige pretensiunile lumesci a supremației papale; erā bulla „Unam sanctam“ din 18 Noemb. 1302 cuprinde formula: subesse Romano Pontifici omni humanae creaturae declaramus esse de necessitate salutis (subordinarea sub papa se declărēdā de necesară pentru fericeire.)

Dar ceea ce s'a arătatū deja contra lui Inocent III., ca putere salvătoare de despotismulu bisericescu romanū: „Nobilimea cu poporul din Anglia în mână cu Magna charta, legea fundamentală a unui poporū ce nise după drepturi cetățenesci“ — aceea s'au ivitū mai putinte în lupta Franceii contra lui Bonifaciū VIII.: absolutismulu ierarhei romane s'a opusū descęptata cunoscință despre drepturile independente, simțulu maturu a independenței naționale, reprezentatū prin coronă și dieta Franceii, care (1302. și 1303.) ridēu de amenințările papei cu anathema. Iară când puterii și aroganței culminătoare papale a urmatū imediatū insultătoare depedență de Francia și politica ei: *esilulū avignon* (1305—1377) seū captivitatea babilonică a papismului — atunci acestu papism frances cu caracteru iuridicū-ierarhicū, cu nisuință după putere și bogăția, cu servilismulu seū față de politica regiloru francēsi Filip IV., Carolu IV., Filip VI., cu sistemulu exhauratoriu și rapacitatoriu, — se opuse spiritulu independenței naționale și bisericeii, — puresū mai înainte din Germania. — Acesta este însemnătatea luptelorū din timpurile lui Ludovicu Bavarul (1338 Churvereiau din Rhense) Eduard III.

(1327—77) și Rihard II. (1377—99) din Anglia (1366 Eduard III. se eliberă de tributulu papali Statutu *Fraemunire*).

Au fostu preponderanța elementulu frances în colegiulu cardinaliloru, că îndatā la anulū, lui Grigore XI. în Roma (1377) s'a escatū o șismă bisericească. În 8 Aprile 1378 în conclava din Roma a fostu alesū archieppulu din Bari, Urban VI.; în 20 Sept. același anū de partida avignonă sub pretextu frivole s'a alesū în conclava din Fondi cardinalulu Robert din Genf, Clement VII., carele în anulū următoriu se reintorse la Avignon. Cu papii romani (Urban VI., Bonifaciū IX., Inocentie VII., Grigore XII.) ținea Germania, Anglia, Dania, Șvedia, Polonia; — cu cei avignonii (Clement VII., Benedict XIII.) Francia, Napoli, Savoia, Lotharingea, Scotia, dela 1381 Castilia, 1377 Aragonia, 1390 Navarra.

Papismulu avignon ca și șisma însă au fostu combaterea cea mai pipăibilă acelorū doctrine papale — a lui Grigore VII, Bonifaciū VIII, cari concentrarū tōtā învățatura și auctoritatea dogmatică în așa numitulū *sistemul curialū*. Primele documente acestu sistemū curialisticu sunt serierile unui Augustinū Triumphus (în Napoli, † 1328), a unui Alvarus Pelagius (Poenitentiar-cardinalu a lui Ioan XXII. la 1330: „Summa de planctu ecclesiae), după cartu tribunalulu lui Christosū și a papei pre pământu este unulū; auctoritatea papală este unica și preama auctoritate pre pământu: „una curia dei papae, papae et dei sententia una“, papa ca reprezentaantulū lui Christosū este deodatā și *vice-Ddeu* pre pământu. Acestorū pretensiuni estreme: egalitatei papei cu Ddeu, identificareii bisericeii, și a creștinismului prestatotū cu episcopulu romanū, — se opuse experiențele din secl. XIV., mai vertosū din secl. XV.: prin esaminarea timpului apostolicu, constituțiunea acelu timpū, pozițiunea lui Petru față de ceilalți apostoli, — și prin a detrage papismulu de la baza istorică pentru pretensiunile sale; prin o noțiune mai locupletă a învinge romanistica bisericeii catholice și pre baza noinei ideii de statū a rumpe absolutismulu papei în biserică și puterea în biserică să atribute nu unui, ci totalității reprezentate într-un sinodū convocatū legalū.

Era nisuința după reforme bisericeii naționale care precisă ideia sinodelorū și le da valorea civică. (Reprezentanții principali ai acestei direcții sinodale au fostu: Vilelm de Occam, pentru pozițiunea contra absolutismulu pap. pusū sub așezare + 1347; teologii germani: Henric de Langenstein, Conrad de Gelnhausen s. a. d'Ailly, Ioan Gerson. Sinodulu din Pisa (25 Martie — 7 Aug. 1409) au numai confusiunea și șisma. Sinodulu din Konstanz [1414—22] în care între altele a condamnatū Huss, efectulu de bună sēmă abdicarea seū de la 1410 succesorulu lui Alexandru V., afară de aceea a ambilorū contrapapi de mai înainte: Benedict XII. Gregore XII.] proclamă în ședința a 5 (bulla Sacrosancta, 6 apr. 1415) supremația bisericeii universale și a sinodului preste papa, și statoru întrunire periodică a sinodelorū ecumenice, ca organe conduttore a bisericeii [bulla Frequens din ședința 39, în oct. 1417: 2] și sinodulu din Basel (1431—49) a emis cele mai prolixo decrete reformale și a estorsu

1) Schwab, Johannes Gerson, pag. 302. s. m.

2) Veđi Hübler, Die Constanzer Reformation, 1863.

ailinta unui papă, Eugen IV. — Dar tocmai sino-
dala din Basel a arătat prin ce au trebuit să se
paralizeze nisunțele antipapale: a fostu idea bise-
ricei ierarhice; biserica numai în cleru și în aris-
tocratia teologică (ducele Amodeus de Savoya, ca
Alex. V), pe cari și sinodele erau întemeiate, — și
aristocratia eclesiastică, carea a voit să introducă
parlamentarismul în biserică, sucombă propriei sale
mediocrități și desbinări — sucombă superiorilor
maestrii diplomatice a curiei. Și acelă sinodă din
Florența (dela febr. 1439), pre care Eugen IV. l'a
scutit în contra otărilor din Basel, puține zile după
ce la Basel s'a declărat Eugen depusă, a serbată trium-
ful presumpțivei uniri a bisericei grecesci cu papismul
la Iuliu 1439) și în decretul uniunei, invetăturilor de
deosebi aci despre papism s'au dată espresione legală (?)
*Definimus, sanctam apostolicam sedem et Romanum pon-
tificatum in universam orbem tenere primatum* (supremația
supra întregul universu) *et ipsum pontificem succe-
dendum esse b. Petri, principis apostolorum, et verum Christi
vicarium totiusque ecclesiae caput et omnium christianorum
patrem ac doctorem existere et ipsi b. Petro pascendi, re-
gendi et gubernandi universalem ecclesiam a domino nostro
Iesu Christo plenam potestatem traditam esse.* Spre defi-
nirea mai deaprobe a acestui primat se dicea în
textul originală a decretului uniunei, compusă gre-
cesce: *kathhōn tropon kai en tois praktikois ton oiko-
nomicōn synodon . . . dialambanetai*; prin textul latinu
s'au pusă locurile cuprinse în sinodele ecumenice și în co-
dicile de canone cari restringu primatul papalū,
s'au slăbită prin un equivoc *quomodo modum et . . .* și
scutită în locul acestui „et” pusă falsificarea romană
etiam care fiindă dădreptul opusă espresionei
originală, ilu introdusă falsificata istoria a vechi
biserice romane în acestu decretu alu uniunei.¹⁾

Seculul XV. după sinodul din Florența, con-
cordatul din Viena sau Aschaffenburg [1448—1449
7 febr. încheiată între împ. Frideric III. și lega-
tul cardinal Carvajal, prin care 26 decrete a sinod.
din Basel acceptate de principii germăne, s'au modi-
ficat²⁾ concordatul lui Leo X cu Francisc I. din
Francia (1515, care casedă libertatea bisericei
franceze), — se termină cu paralizarea a toate nesunțele
sinodale și reformate. Triumful necondiționat
al absolutism papalū părea statorit, pre care nul
putea altera nici inclinările profane a unui Paul II,
Sixtu IV. Inocente VIII. Alexandru VI. Iuliu II. nici
condamnata păcatosă-păgână a unui Inocent VIII (1484
— 1492) renumită prin mulțimea de copii, cari fi
căsări polezirea lui de *tata patriei*; și Alexandru
VI. (Borgia 1492—1503³⁾ Întru susținerea pretensi-
unilor absurde a supremației și infalibilității papali
Piu II și Leo X. n'au diferită nimicu de antecesori

¹⁾ Janus, D. Papst u. d. Concil p. 347 s. m. Veđi From-
man zur Kritik der florent. Unions decreta, 1870.

²⁾ Veđi Kooh, Sanctio pragmatica German. illustr. Strass-
burg 1789

³⁾ celū mai faimosū între papi și mai scleratul între principii
impului seū, nasc. 1480 la Valencia în Spania, prin corumperi
ajunse pe scaunul s. Petru; domnia lui constituie un șir de fapte
infame, comise cu scopu de a înalta casa sa. Celorū 5 fi ai seī ne-
legitimi născuți cu concubina sa Rosa Cagnozza, căuta prin otrăviri
și intrigi politice a-le căștiga posesiuni independente; fiul seī mai
mare Ioanū, duce de Candia, capetă ducatul Benevento; pe fiul
seī iubit și egal în caracteru, Cesar Borgia, îl ridică la rangul de
duce de Romagna, și pre fia sa, Lucretia Borgia, cu carea a stată
în relațiuni incestu, a căsătorit-o după puternicul Sforza, domn
de Pesary. — Elū, — capul bisericei lui Christosū, — s'a aliat
cu sultanul contra Francei, și regelui creștinu, Carolū VIII.

lorū. Piu II. ca și alții nainte de el a declărată ape-
lațiunile la vre unu sinodă de erezii.

(Va urma).

Sântirea bisericei rom. gr. or. din comuna Mi- cherechiu în 8/20 Sept. a. c.

Dacă poporul din comuna Micherechiu a avut
vre o bucuria cândva, apoi, elū a avut. Îndoita bucurie
când a vedut terminat noul edificiu alu bisericei lorū
și consacrat de către Ilustritatea Sa Domnul Episcopū
diecesanu Ioanū Mețianū, pe carele până acuma nu
fură fericiți alu vedea în mijlocul lorū, — dar nici vre-
unū altū archiepiscopū — nu se scie se fi fost
cândva în comuna Micherechiu. — Bucuria lor
o dovediră prin primirea călduroasă ce făcără Prea
Sântiei Sale care la gara din Sarkad fu întâmpinat
de o mulțime de popor cu 24 călăreți și tot atâtea că-
ruțe, de unde ilu petrecură până în biserică, unde
Ilustritatea Sa Domnul Episcopū le mulțami căldu-
rosū pentru buna primire; de aci iarăși ilu petrecură
între urări de se trăiescă până la casa preotului lo-
calū Nicolaū Rocsinū unde a rămasū peste nopte. Ac-
tulū consacrarēi bisericei s'a început cu vecernia,
carea s'a săvârșită prin Prea On. D. Protopresbiterulū
tractulū Tincei Gavrilū Neteu.

A doua zi, în 8/20 Septemvre, după sevârșirea
ntreniei se făcu sântirea apei de către Magf. D. Preșe-
dinte alu consistoriulū Orădiu-mari Ieroteū Beleşu cu
asistența P. On. Domnū Protopresbiterū G. Neteu și
6 preoți, a părintelū protodiacon secretariū consis-
torialū Ignatiū Pappū și a diaconulū I. Cimponeriū,
după care Magnificența sa Domnul vicariū Epis-
copescu, dede ordinū de plecare pentru a primi pe
Ilustritatea Sa Domnul Episcopū, deci și plecarām
cu procesiune spre întâmpinare și cântându-se tropa-
riulū serbătorii Ilustritatea Sa Domnul Episcopū a-
junse în biserică.

După ce s'a înbrăcată a dată binecuvântare și
ingenunchiand a cetitū singurū rugăciunile pentru
sântirea bisericei, — după acestea eșind afară s'a în-
cunjuratū biserică unde s'a cetitū 4 evangeliū în cele
4 colțuri ale bisericei și tot atunci s'a sântitū și pe
din afară. Întrând în biserică Ilustritatea Sa a aședat
moștele în cele 4 colțuri ale prestolulū urmând apoi
sânta liturgie sub decursul careia s'a sântitū diaco-
nulū Ioanū Cimponeriū întru presbiterū, cea ce încă a
rădicatū multū festivitatea sântirei bisericei. — La sfâr-
șitulū liturgiei Ilustritatea Sa Domnul Episcopū a
ținut o cuvântare carea a fost o invetătură eșită din
gura unui archiepiscopū preabunū a căruia potere ora-
torică în genere e cunoscută, și s'a încheiată cu să-
rutarea sântei cruci cu ce se înmulți lucrulū Ilustri-
tății Sale, venind la sărutare cam la 500 de omeni.

Prândulū în onorea Ilustrității Sale l'a datū
preotulū localū Nicolaū Rocsinū la casa sa proprie
la care au luatū parte totă inteligința, ce veni se
privescă actulū sântirei bisericei; acestū prândū a
fost aranjat cu multū gustū de preotesa Maria Roc-
sinū nascută Santaia.

Toastele s'au început de către Spect. Domnū
pretore alu cerculū Cefa, toastând în onorea Ilustri-
tății Sale. Ilustritatea Sa a rădicatū toastū pentru înal-
tă casă Domnitore; Magnificența Domnulū vicariū a to-
astatū pentru înaltulū regimū precum și pentru ad-
ministrațiunea civilă; iar preotulū N. Rocsinū a mul-
țamitū Ilustrității Sale precum și ospetilorū cari l'au
onoratū cu presiunța lorū la actulū acesta; s'au ridi-

cată apoi mai multe toaste precum din partea M. O. D. secretariu protodiacon, precum și a Dnui preotă reformată din Sarkad, din partea Dnui proprietariu din Keresztur Santha.

Sosind timpul de plecare pentru Ilustritatea Sa, poporul aștepta pregătit ca se acompanee până la gara din Kötgyán pre bunul archiepiscopiu, ce și făcure, și într urări de se trăiescă, Ilustritatea Sa, s'a depărtat din mijlocul nostru rămânând numai o bună suvenire sântirea Stei biserici, în carea sunt convinsu că acest popor cu tinerul preotă de bună speranță va roga pre prea bunul Ddeu, ca pre acest bun archiepiscopiu sufletesc, pre Ilustritatea Sa Dnă Episcopă ca se-lu țină la mulți fericiți ani. P.

Diverse.

* Terminele culesului vieloră în promontoriul Aradului s'a stabilită de către congregațiunea comitatensă Joia trecută, precum urmədə: Gyorok, Miniș 4 Octomvre; Radna, Paulș, Cuvin, Covăsințu, Siria [Világos] Galșă și Boros-Șebes 8 Octomvre; Mușca, Maderat, Pancota, Agriș și în celelalte comune vecine pe 15 Octomvre.

* Alegerea noului Patriarchă de Ierusalim, s'a terminat în ziua de 4 August; P. S. Nicodem, arhiepiscopul Taborului, alesul patriarchă, se află de mai mulți ani în Rusia, mai înainte ca episcopă ală proprietăților Sântului mormânt în Kișnov, și apoi ca egumen ală metochului Sântului mormânt în Moscova, unde se află și astăzi. Ca arhiepiscopă ală Taborului fu ales în anul 1881 de către Sinodulă de Ierusalimă, hirotonia însă s'a efectuat în Rusia de către P. S. Isidor, Mitropolit de Petersburg.

* Pentru seminariulă din Arad, la ofertele publicate până aci în „Biserica și Școlă” Nr. 36 dela 4/16 Sept. 1883 au mai intrat următoarele: dela Dnă parochă Balta din Beregsău acuma 10 fl. pentru mai târziu 20 fl. dela Dnă învățatoră Andreescu mai târziu 80 fl. dela Dnă notariă Radnénțu 5 fl. mai târziu 5 fl. dela Dnă Moise Bugariă 10 fl. dela fostulă învățatoră Popoviciă 2 fl. dela Stoaia Belmustașă, Stefană Ciulană, Aronă Lazaroviciă, Toma Gilerană, Basch Davidă câte 1 fl. și dela Rancu Radoniă 20 cr. episcopă școlară 20 fl. de tot dară 177 fl. 20 cr. După prețulu bucateloră din Toraculă-mare 82 fl. 60 cr. Prin clericulă Alesandru Jucu s'a colectat 66 fl. prin clericulă Emiliană Micu 146 fl. 60 cr. preotulă Teodoră Popoviciă din Seitină 100 fl. preotulă Pavelă Mera din Șeitină 50 fl. prin clericulă Beleşu și Spătană s'a colectat 227 fl. 24 cr. prin clericulă Iosifă Moga s'a colectat 130 fl. 13 cr. prin clericulă Mihail Magda s'a mai colectat, — către colecta de mai înainte — încă 100 fl. — Arad, 16/28 Sept. 1883. Ignatiă Papp secret. consistorială.

* Numire de profesoră. Părintete Ioan Ghibu, care înainte fusese profesoră la institutulă pedagogică în Arad, și mai în urmă administratoră parochială în Arad, cu începerea anului școlastică curinte fu chemat a ocupa catedra de profesoră de teologie la institutulă Archidieceșană în Sibiu. Gratulând amicului nostru pentru frumoșă pozițiune, ce ocupă, lăsăm se urmeze aci cuvintele sale de despărtire adresate parochieniloră, amiciloră și cunoscuțiloră sei: „Chemat a ocupa catedra teologică la institutulă archidieceșană din Sibiu, la plecarea mea nu am putut satisface, în lipsa timpuluiă fizic, tuturor detorințeloră de conveniențăă socială; așa îmi

permit pe calea publicității a suplini involuntara omisiune, dicând tuturor parochieniloră mei, amiciloră și cunoscuțiloră din acele părți, ună căldurosă adă și la revedere cu bine! Sibiu, în 14 Sept. 1883. Ioan Ghibu, prof. sem. în Sibiu.

* În liceulă regescă din Arad, după cum suntem informați, numărulă eleviloră pe anulă școlastică curinte a scădat față cu anulă trecut cu 120. Aceștia scădere se atribuie traiuluiă sumpă în Arad, și după cum se afirmă, disciplineiă rigoroșe, ce se susține la acest institută. Suntem curioși a sci ore ministrulă cultură și instrucțiunei publice nu va fi adresat corpulă profesorală vr'ună reproșă pentru rigorea loră față cu tinerimea școlară?

* Despre școlariă cel proști. Dacă ai în școlă d-tale ună copilă slabă la minte, cată să te intereseze de elă cu o solitudine deosebită! În forțe multe casuri, nu geniurile, ci tocmai „proști” au făcută să înainteze omenirea. Un Linné, pe care învățatoră îl povățuiau de a părăsi școlă, — atâtă era elă de prostă, — a devenit reformatorulă Botanică; ună Liebig, întemeiatorulă chimieiă științifice, trecea dreptă ună școlară atâtă de mărginită, în câtă învățatoră vorbiau de elă numai cu dispreț; ună A. Humboldt, dinaintea științeiă cărăia se închină celă mai mare învățată din lume, a învățată să citescă abia în ală de-țelea ană ală etățeiă sale, din cauza de bolă. Deci, nu desprețulă pe celă proști și nu crede că tocmai copii celă mai capabili vor fi de mai mare folosă omenirei. Cată se cultivezi în modă armoniosă ori ce putere până și cea mai năinsemnată. — Interesədə-te cu iubire de celă slab; dă-le ocași de a se bucura de isbândă mică și de a se obicinu ast-fel cu plăcerile ce le procură omulă progresulă. (Școlă Rurală).

* Bibliografiă. Apropiându-se anulă școlă 1883-84 ne luăm voie a recumenda:

1. *Notă abcdar romănesă de Vasile Petri*. Edițiunea III, 1883. Un exemplar legat 25 cr.

2. *Legendară sau Carte de citire pentru școlăle școlăre*, de Vasile Petri. Partea I, pentru al 3-le și al 4-le an de școlă. Edițiunea II, 1883. Un exemplar legat 40 cr.

d) Comisiunea însărcinată cu propuneră, prin referinteleă seă, prof. V. Gr. Borgovană dă citire următoruluiă proiect de propuneră:

3. Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirei unei uniformități în folosirea manualelor de școlă și cu deosebire a abecedarului și legendarului, cari (pre lângă catechism) formeză baza instrucțiunei, ceea ce până în presinte nu se pôte constăta, de ora ce într'un loc se folosesc Abcdarul și Legendarul de I. Papiu, într'altul alui Solomon Munteană (din Blasiu) pre cele mai multe locuri alui Gőnczy și pre cele mai puține locuri alui V. Petri, ceea ce la totă întâmplarea împedecă progresulă așa destul de greoiă a învățămăntului — după multe discusiuni se decide: ad 3. Comitetul se învină la Venerab. Consistoriă, ca să întrodacă în întreaga diecesăă saă celă puțin pre teritoriulă reuniuneiă noastre *Abcdarul* și *Legendarul* de Vasile Petri, ca unele ce întrec pe toate celelalte din punct de vedere metodă și didactic. (Conclusul „Reuniuneiă învățatoriloră romăni din giurulu Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Septembrie 1881; a se vedă „Școlă Practică” tom II, pag. 58, punct 3). Dela același autor:

3. *Plan de lecțiuni* pentru școlăle elementare romănesă. Întogmit pe 30 de septemăni. Broșură de 5 colă, 25 cr. trimis prin postă 30 cr.

4. *Legea de pensii* pentru învățătorii populari în Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Un exemplar broșurat 20 cr. triplu prin postă 22 cr.

Dela 10 esemplare unul gratis; librării primesc 10% rabat. Cărțile sunt depuse spre vânzare la — „Librăria Concordia” în Năsăud, la „Librăria Iosif Kottleff” în Sibiu și la alte librării solide.

5. „*Școala Practică*”, magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tomul II. Pe an număr de câte 2 cote. Prețul 3 fl. Exemplare complete se capătă din amândouă tomurile asemenea din „*Școala Română*” cursul II, III și IV a 3 fl.

* *Piars nouă*. În Craiova se publică „*Școala Rurală*” ziar pedagogic al corpului învățătoresc rural din județele Doljiu și Romanati. Are regulată la 1 și la 15 ale fiecărei luni, și pe capul conferințelor de patru ori, într-unu an de 6 ori. Abonamentul pe an 6 lei; pentru studenți 4 lei. Comitetul de administrare: Directoru I. Președinte. Membrii: Ilie Radulescu, I. Popescu, Filip Iulianu și C. Ionescu. Dorim viată lungă noului ziar pedagogic! Unu altu ziar a început a se publica în Corovia (Bucovina) sub titlul: „*Steaua*” ziar fide pentru poporul român delat țară. Ese de 6 ori în lună. Prețul este în Austria și Ungaria

pe unu an 4 fl. jumătate 2 fl. În România pe unu an 10 lei. Fiind acestu ziar de unu interes deosebitu pentru popor, lăsam se urmeze la evitarea de prenumerațiune ce o face redactorul ziarului D. Simeon Cobilanschi, parochiu în Corovia. De când se facu școle pe sate, drept că sunt multu a ceti și a scrie, dară ce folosu, cum săm școlă, uită, ce au învățatu, pentru că n'au știu a ceti și a învăța mai departe. De aceea, cu școlile, omenii de țară rămân în urma urmelor școlii de nesciutori, ca și mai înainte. Lucru de cătenie este, că nu știu lucra pământulu, cum se știe, ca se li aducă cât se pôte de mare folosu, că

chivernicescu cu averea, ce o au, ca să nu scadă, și să știu legile împărătesci și din nesciință amblă să scrie. Deci ca să aibă ei privilegiu a ceti mai departe să învăța lucruri, care li sunt de folosu, ne-am hotărât a tipări pentru poporul de țară gazeta acestă numele „*Steaua*”, care va eși de 2 ori pe lună, când dela 9/21 Septemvre a. c. înainte. În fie-care număr va lămurii: 1. S. Evangeliă a Duminecei, ce va eși după eșirea foitei și se vor spune învățaturile ce se cuprind într-nsa cu privire la referințele ziarului de țară. 2. Se va spune ceva despre județele și legi împărătesci. 3. Despre bani și chivernicescu cu ei. 4. Despre gospodărie sau despre a-le cășca. 5. Despre negoțulu pânei și cum stau pânele. 6. Despre

școlă acestă se vor tipări și sciri și întâmplări din țară, ce vor fi de folosu și de învățatură pentru poporul de țară, și spre petrecere câte o poveste sau o poezie. Fie-care foită sau număr va cuprinde o scrisoră sau o colă și jumătate și abonamentulu gazetei acestă va costă pe unu anu întregu 4 fl. pe jumătate 2 fl. v. a; fie-care număr va consta 20 cr.

Suntem incredințați, că cei ce dorescu binele poporului de țară, vor sprigini încercarea acestă; vedeți și orii cine, că numai prin învățatură se potu stirpi și scăderile, ce s'au încuibatu la poporul de țară. Cu acestă întreprindere nu se face speculă bănească; e vorbă, ca să se acopere numai cheltuețele ziarului și ale trâmterii. Bani de abonamentu se

trămitu prin mandatul postalu la subsemnatulu. Corovia în Septemvre 1883. Simeon Cobilanschi.

* *Miscarea populațiunii în România în 1880*. — Serviciulu de statistică a publicatu și unu volum asupra miscării populațiunii în 1880. De și acestă lucrare se referă la o situațiune de aproape 3 ani, totuși vomu estrage cifrele principale fiind cele mai noi ce ne da serviciulu de statistică. S'au nascutu în totalu în 1880 copii 171,240; contra 167,852 în 1879. În orașe nascuți se urcă la 30,177 copii (contra 28383 în 1879) și în comunele rurale la 141,063, în mai multu cu 1594 de câtu în 1879. Morți în orașe și sate au fostu 163,226, mai puțin de cât naserile cu 8,014. Față cu anul anterior, mortalitatea în 1880 a fostu mai mare cu 31,007. Căsătorii au fostu în 1880 39,742, contra 46,484 în anul anterior. Descrescere prin nrmare cu 6,742. Acestu faptu nu ne bucură de felu, când ne gândim că în aceeași proporție cu care descrescu căsătoriile sporescu concubinagele atât de defavorabile miscării populațiunii și economiei naționale. Și aceea ce e mai tristu că descrescerea căsătoriilor revine mai în întregulu populațiunii rurale, și o prea minimă parte celei urbane; 6,588 contra 154 în orașe. Populațiunea rurală prin nrmare e cea mai crud atinsă de acestu flagel. Curierul Finan.

* *Noulu Calindariu de casă pe anul visectu 1884*. Anulu IV. Prețulu 30 cr. v. a. în România 75 bani. Brașov, tipografia Alexi 1883. Librăria și magazinulu de musica Nicolae I. Ciurecu Brașov 2 strada teatrului 2. Se recomanda cu asortimentulu de cărți didactice, uvrage de literatură în limba română, germană, maghiară și francesă, requisite de scrisu și de desennu, hărtie de cancelarie de scrisu ect. furnituri de birou. Comandele date librăriei se voru efectua promptu și cu prețurile cele mai moderate.

* *Dr. G. Vuia* sosind dela băi e Mehadiei și a ocupatu catedra de igienă și a reinceputu practica medicală. Locuesce pe strada Deak Nr. 27 orele de consultare dela 7—8 dimineța și dela 2—3 după ameză.

Concursu.

Pentru deplinirea postulu de învățătoriu la școlă confesională din *Castel*, protopopiatulu Hăsișului, — prin acestă se escrie de nou concursulu, cu terminulu pe 13/25 Noemvre 1883.

Emolumintele sunt: 201 fl. bani gata; 15 metri grâu, 15 de encuruză, 2 jugere pământu estravilanu, pausalu 8 fl., pentru lemne din cari se încăldește și școlă 30 fl., cortelă liberu cu grădină de legumi.

Recursele ajustate conformu stat. org. și §. 6 art. XVIII. 1879 și adresate Comitetulu parochiatu, să se trâmă pârintelui protopopu Georgiu Creciunescu în Belincz p. u. Kiszeto; avendu recurenții în vre-o Duminecă ori sârbătore, a-se presenta în biserică, spre ași arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Cei deprinși în arta musicală, încât să pôtă instrui și conduce corulu vocalu deja esistente acolo, acela vor avea preferință.

Comitetulu parochialu.

În conțelegere cu mine: G. Creciunescu, prot. și inspect. de școlă.

Prin acestă se deschide concursu pentru ocuparea postulu de învățătoriu la clasa II. a școlii confesionale gr. or. române din *Hacasia*, protopresbiteratul Bisericei-albe cu terminulu de 16 Octomvre 1883, în care și se va ține și actulu alegerei.

Emolumintele sunt: a) Salariul 300 fl. b) Cortelul liber în edificiul școlii, până la încheierea clădirii, carea se va întreprinde în decursul anului 1884, însă va primi bani de cortelul 24 fl. c) 24 metri cubici lemne de arșă c. II a 2 fl. 50 cr. 60 fl. din care are a se încălzi și școala; d) pașalul pentru conferințele învățătoresci 12 fl. e) pașalul pentru scripturistica 10 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au a produce următoarele: 1. Estrasul de botez cumcă sunt Români gr. or. 2. Testimoniul cumcă au absolvat pedagogia într'unu institut din Metropolia noastră. 3. Testimoniul de calificatiune, și 4. Cumcă au cunoscință de limba magiară spre a putea propune în școală cât preserie legea țării. Recurenții sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în S. biserică spre a-și areta desteritatea în cantu și tipic.

Recursele astfelu instruate au a se adresa comitetului parochial la adresa Rev. D. Iosif Popoviciu protopresbiterul Bisericii-albe în Iam.

Racasia 11 Septemvre 1883.

Comitetul parochial

În conțelegere cu Dl. protop. tractual.

Se publică concursul pentru parochia gr. or. devenită vacantă din comuna Sinteaa. Emolumintele încopciate cu acesta parochia sunt: în bani gata din speșele cultului 130 fl. v. a. una sesiune pământu est-travilanu din 36 jugere de calitate bună, și pășune pentru 20 vite seŭ rebonificare pentru acela 30 fl. v. a.

Doritorii de a câștiga acesta stațiune au ași substerne recursele sale adresate cătră comitetul parochial la M. On. Domnă Petru Chirilescu, în Kétegyháza mai târđiu până în 2 Octomvre st. v. a. c. când se va ține și alegerea.

Sinteaa, la 25 Augustu 1883.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **Petru Chirilescu**, protopop.

Pentru deplinirea stațiunei învățătoresci din comuna Valeadenii, inspectoratul școlar alu Caransebeșului se escrie prin acesta concurs, cu termin până în 18 Septemvrie a. c. st. v. când se va ținea și alegerea.

Emolumintele încopciate cu acest post sunt: a) salariul în bani gata 300 fl. b) pașialul pentru scripturistica 5 fl. c) 32 metri de lemne în natură din cari are a se încălzi și școala. d) două jugere livadă, grădină de legumi, și cuartir liber.

Doritorii de a ocupa stațiunea acesta sunt avisați recursele sale instruate conform dispușețiunilor statutului organic și adresate sinodului parochial din Valeadenii ale adresa subscrișului comisarului consistorial în Ezerișu, posta ultimă Ezeres.

Valeadenii în 1 Septemvrie 1883.

Pentru comitetul parochial:

Ioan Meda m. p.
președinte

În conțelegere cu comisariul consistorial **Ioan Oprea** m. p.

Pentru vacanta stațiune învățătorescă din comuna bisericăscă Pojoga, protopresviteratul Lipovei conform mai înaltei ordinaciuni consistoriale a senatului de școle din Arad dto 16. Septemvre 1881 Nr. 2522, prin acesta se escrie concursul cu termin de alegere pe ziua de 18 Septemvre a. c. st. v.

Emolumintele sunt: 320 fl. v. a. în bani gata; diurne pentru conferințe 15 fl. v. a. 10 orgii de lemne din care are a-se încălzi și școala, cortelul liberu cu grădină intravilană pentru legumi de 1200 □ dela fiecare înmormentare câte 20 cr. v. a. unde va fi datoru a merge învățătorul.

Doritorii cari voiescu a ocupa stațiunea acesta sunt avisați recursele lor ale instrua conform dispușețiunilor stat. organicu ale adresa inspectorului de școle Demetriu Marcu în Birchiișu p. u. Kápolnás presentându-se în vre-o Duminecă seŭ sârbătoare la sânta biserică, spre a-și arata desteritatea în cantare și tipic.

Dela recurenții se potese cunoscerea limbii magiare încâtu se potă propune în școală, să cere ca să se pricépă bine la pomăritu și horticultură în fine se aduce la cunoscință și aceia împrejurare că alesul învățătorul va fi deobligat la tôte serviciile bisericăscă, a funcționa ca cantore.

Pojoga, la 14. August 1883.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **Demetriu Marcu** m. p.
inspectorul de școle

Pentru deplinirea postului de învățătoriu la clase I. dela școala gr. or. confesiunală din Belinț tractul Hasiășului, — se deschide concursul cu termin de alegere pe ziua de 25. Septemvre st. v. a. c. Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. ca salariu anual; 1½ jugerul de pământu arătoriu; jumătata din venitele dela înmormentări; locuință liberă cu ½ jugerul grădină; și 32 metri de lemne din cari se încăldeșce și școala.

Recurenții sunt avisați recursele lor ale instrua conform prescrișelor statutului organicu, și §-șu 61 alu art. de lege XVIII. 1879, și adresate Comitetului parochial, a-le trâmite părintelui protopopu Georgiu Creciunescu, ca inspectorul tractualu de școle în Belinț, p. u. Kiszető, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din locu, spre a-și areta desteritatea în cântările și tipicul bisericăscă.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **G. Creciunescu**, m. p. protopop și inspect. școl.

Pentru deplinirea postului de capelanu clas lângă veteranul paroch Nicolau Grozescu din Belinț tractul Hasiășului să deschide concursul, cu termin de alegere pe ziua de 2/14. Octomvre 1883.

Emolumintele sunt: 10 jugere de pământu arătoriu în valore de 200 fl. v. a. și a treia parte din accidentele ștolari dela 230 nr. de case.

Recurenții sunt poftiți, recursele lor ale instrua conform prescrișelor statutului organicu, și adresate comitetului parochial, — a-le trâmite părintelui protopop tractualu Georgiu Creciunescu în Belinț, p. u. Kiszető, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din locu, spre a-și areta desteritatea lor în tipicul și cântările bisericăscă.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **G. Creciunescu**, m. p. protopop și inspect. școl.

*) Din partea Prea Sântitului Domnă Episcopu diecesan sunt provocati a adauge pentru orientarea recurenților, la cursul din Belinț, — că capelanul alegend pre lângă veteranul preot Nicolau Grozescu va deveni paroch după mörtea acestuia ca atare va ave venitul sesiunei întregi în sumă cam de 700 fl. la anu, și stola dela 280 numere de case, prin ce se completeșca dotațiunea unei parochii de frunte. Red.